საინტერესო მონოგრაფია

გამოვიდა პროფ. **მარინა ტაბატაძის** სამეცნიერო მონოგრაფია - **„სახელმწიფოს პოსტკრიზისული სტრატეგია“**. ნაშრომი ეძღვნება თანამედროვე გლობალური ეკონომიკის უმნიშვნელოვანეს საკითხს, - განვითარების დისპროპორციებს და რეცესიას, ეკონომიკურ კრიზისებს და კრიზისის შემდგომ პერიოდში ეკონომიკის რეაბილიტაციის სახელმწიფო სტრატეგიას. მონოგრაფიაში ქრონოლოგიურად არის ასახული პანდემიური კრიზისის შემდგომ პერიოდში საქართველოს ეკონომიკის რეაბილიტაციის ძირითადი მიმართულებები, ეკონომიკური რეფორმების სახელმწიფო სტრატეგია და განვითარების ტენდენციები საქართველოში. წიგნი წარმოადგენს ფუნდამენტურ ნაშრომს, რომელშიც გაანალიზებულია ის უაღრესად რთული გზა, რაც განვლო ჩვენმა ქვეყანამ კრიზისის შემდგომ ეკონომიკური ტრანსფორმაციის თვალსაზრისით და ის წარმატებული სტრატეგია, რომელმაც საქართველო ერთ-ერთი ყველაზე ცნობადი გახადა მსოფლიო ეკონომიკისათვის და რამაც მყარი საფუძველი შეუქმნა გლობალურ სამყაროში მის წარმატებულ პოზიციონირებას.

თანამედროვე მსოფლიოს დესტაბილიზაცია და კრიზისების გამწვავება ახასიათებს, რაც აქტიურ ზეგავლენას ახდენს მსოფლიო და ცალკეული ქვეყნის ეკონომიკაზე, იწვევს რა არასტაბილურობას სოციალურ-ეკონომიკური სისტემების განვითარებაში. ამასთან დაკავშირებით, აქტუალური ხდება აღნიშნული კრიზისების პრევენციის, მისი მართვის მეთოდების და ეკონომიკური რყევის უარყოფითი შედეგების შემცირების პრობლემების კვლევა, სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდი როლისა და მისი ეფექტიანი მართვის საკითხების შესწავლა.

ქვეყნების მომავალი განვითარების თანამედროვე ტენდენციებთან სწორი ადაპტირების უნარზეა დამოკიდებული, რასაც ეკონომიკურ დისპროპორციებზე ხელისუფლების ეფექტიანი რეაგირების და განვითარების ოპტიმალური პროგნოზირების უნარი განსაზღვრავს. ამ საკითხთან დაკავშირებით, ნაშრომში განხილულია თანამედროვე მსოფლიო ეკონომიკის მმართველობითი სტანდარტები და მისი სტაბილური განვითარების სტრატეგიები, კრიზისულ გარემოში გლობალური ეკონომიკური სისტემების სწორი კოორდინირების და სოციალურ-ეკონომიკური სისტემების ცალკეულ დონეს შორის ფუნქციების ოპტიმალური განაწილების საკითხები.

პანდემიურმა კრიზისმა განსაკუთრებით გაამწვავა ქვეყნების ეკონომიკური განვითარების პროცესი, მნიშვნელოვნად შეაფერხა იგი და უმძიმესი გავლენა მოახდინა როგორც ეკონომიკაზე, ისე მოსახლეობის კეთილდღეობასა და ცხოვრების დონეზე. გაზრდილმა ინფლაციამ, უმუშევრობამ, სახელმწიფო ვალმა, უარყოფითმა სავაჭრო ბალანსმა განსაკუთრებული მოთხოვნები წაუყენა ხელისუფლებას და მისი ფუნქციების მნიშვნელოვანი ცვლილებები განაპირობა. კრიზისის გლობალურმა ხასიათმა ეროვნული ანტიკრიზისული სტრატეგიების კოორდინაცია და მართვის ერთიანი სტანდარტების დაწესება მოითხოვა, რამაც კიდევ უფრო აამაღლა ხელისუფლების როლი კრიზისის ეფექტიანი მართვის და მის შემდგომ პერიოდში მეცნიერულად დასაბუთებული ეკონომიკის რეაბილიტაციის სტრატეგიის განსაზღვრაში. მსოფლიოს დაბალანსებული განვითარების აუცილებლობამ გლობალურ გარემოში ეკონომიკის მართვის უნიფიცირებული სტანდარტების შემუშავება და ქვეყნების ეროვნული ანტიკრიზისული პოლიტიკის ურთიერთკოორდინირება მოითხოვა, ამასთან, მნიშვნელოვნად გაიზარდა სახელმწიფოს როლი ეროვნული ეკონომიკის რეგულირების და სტაბილიზაციის პროცესში.

აღნიშნული საკითხების შესწავლა დაედო საფუძვლად მ. ტაბატაძის მონოგრაფიას, მასში პანდემიური კრიზისის დესტრუქციული შედეგების ანალიზის საფუძველზე, შეფასებულია საქართველოს ხელისუფლების ანტიკრიზისული სტრატეგია, განსაკუთრებული ყურადღება აქვს დათმობილი კრიზისის შემდგომ პერიოდში ეკონომიკის მართვის სახელისუფლებო პლატფორმას,

მის ძირითად მიმართულებებს და მექანიზმებს. კრიზისის მართვის ქართული სტრატეგია პრეცედენტული აღმოჩნდა დანარჩები მსოფლიოსათვის თავისი დადებითი შედეგებით და მსოფლიო ფინანსური ინსტიტუტების მიერ გაკეთებული ყველაზე პოზიტიური დასკვნებით. საქართველოს ხელისუფლების მიერ კრიზისიდან გამოსვლის და მის შემდგომ პერიოდში გატარებული უაღრესად წარმატებული ეკონომიკური სტრატეგია აქტუალურია თანამედროვე თეორიული კვლევებისთვის, მას პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს გლობალური ეკონომიკისთვის ოპტიმალური პოსტკრიზისული სტრატეგიის შემუშავების, მისი ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრის და შედეგების განზოგადების თვალსაზრისით.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია საქართველოს ეკონომიკური ტენდენციების შეფასება გლობალურ პროცესებთან მიმართებაში, შესაბამისად, უსაფრთხოების გლობალური და ეროვნული სტანდარტების კვლევა, ეკონომიკის სტაბილიზაციის პროგრამების ანალიზი საქართველოსა და ცალკეული ქვეყნის მაგალითზე. ზოგადად, ნაშრომის ერთ-ერთ დამსახურებას, სწორედ, ეროვნული და მსოფლიო პროცესების დროსა და სივრცეში პარალელური განხილვა შეადგენს, რაც განსაკუთრებით ამაღლებს წიგნის როგორც თეორიულ, ისე, პრაქტიკულ მნიშვნელობას თანამედროვე ეკონომიკურ მეცნიერებაში და, კონკრეტულად, ეკონომიკური კრიზისის ფორმირების პრევენციის საკითხში.

წიგნში ფართოდ არის გაანალიზებული კრიზისის სოციალურ-ეკონომიკური არსი, მისი ფაქტორები, ძირითადი ნიშნები, მიმდინარეობის ტენდენციები და კრიზისების მართვის თანამედროვე მეცნიერული მიდგომები. განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს პანდემიური კრიზისის მართვის ერთიანი გლობალური სისტემის ანალიზი და ამ თვალსაზრისით წარმოდგენილი უნიკალური ისტორიული მასალა. ნაშრომში დეტალურად არის განხილული საქართველოში კრიზისის მართვის მხარდაჭერის საერთაშორისო პროგრამები, მისი უნიკალური მასშტაბები და შედეგები, რითაც ხაზგასმულია კრიზისთან ბრძოლის ერთიანი სტანდარტების უპირატესობა და მათი ეფექტური გამოყენების უნარი საქართველოს ხელისუფლების მხრიდან, რამაც შესაძლებელი გახადა პოსტპანდემიურ პერიოდში ჩვენს ქვეყნაში ეკონომიკის მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი ზრდის ტემპების მიღწევა და საერთაშორისო თანამშრომლობის თვალსაზრისით საუკეთესო შედეგების მოპოვება.

საინტერესოდ არის წარმოდგენილი კრიზისის მართვის სახელმწიფო მექანიზმები: ანტიკრიზისული მონეტარული სტრატეგია საქართველოში და სავალუტო ბაზრის წონასწორობის საკითხები, კრიზისის მართვის და პოსტკრიზისული რეაბილიტაციის ფისკალური მექანიზმები, ანტიკრიზისული რეგულირების ინსტრუმენტების კომბინირებული გამოყენების სტანდარტები და შესაძლებლობები. მონოგრაფიაში დიდი ადგილი ეთმობა საქართველოს ეკონომიკის სტრუქტურული ტრანსფორმაციის შეფასებას და დარგობრივი პრიორიტეტების განსაზღვრას, საერთაშორისო თანამშრომლობის ძირითადი მიმართულებების განხილვას და საექსპორტო წარმოების უპირატესი მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამების ანალიზს.

ავტორის მიერ შედგენილია ეკონომიკის ფისკალური და მონეტარული მდგრადობის ზოგადი **ჩარჩო-სტანდარტები**, რაც სხვადასხვა სახის კრიზისული პროცესის კორექტირების და ოპტიმალური მართვის საშუალებას იძლევა. ამ მიზნით შერჩეული ოთხი სტანდარტული სიტუაციისათვის (ინფლაციის მართვა, ეკონომიკური ზრდა, საპროცენტო განაკვეთის რეგულირება, ბიუჯეტის დეფიციტის მართვა) კრიზისის რეგულირების კლასიკურ სტანდარტებთან ერთად, ავტორის მიერ განისაზღვრა ლოკალურ გარემოში ინდივიდუალური მმართველობითი გადაწყვეტილებების და დიფერენცირებული ინსტრუმენტების გამოყენების არეალი, ასევე, საბაზრო წონასწორობის უზრუნველყოფის მექანიზმები. სწორედ ეს საკითხი იმსახურებს განსაკუთრებულ ყურადღებას მეცნიერული სიახლის თვალსაზრისით და წარმოადგენს პრაქტიკულ რეკომენდაციას მმართველობითი სტრუქტურებისთვის.

მ. ტაბატაძის მონოგრაფიას „სახელმწიფოს პოსტკრიზისული სტრატეგია“ არსებითი როლი მიუძღვის კრიზისების რეგულირების უნიფიცირებული სტანდარტების შემუშავებასა და ეკო-

ნომიკის დაბალანსებული განვითარების სტრატეგიის შექმნაში, მას მეცნიერულ მნიშვნელობასთან ერთად პრაქტიკული დანიშნულებაც აქვს სახელმწიფოს ეკონომიკის მარეგულირებელი ფუნქციების განმსაზღვრელი ინსტიტუციებისთვის, კრიზისების მართვის საკითხებით დაინტერესებული საჯარო სტრუქტურებისა და სამეცნიერო საზოგადოებისათვის. წიგნი დაეხმარება ეკონომიკური ზრდის საკითხებზე მომუშავე სახელმწიფო უწყებებს ქვეყნის განვითარების ოპტიმალური სტრატეგიის განსაზღვრასა და მისი რეალიზებისათვის აუცილებელი მექანიზმების შემუშავებაში.

მარინა ტაბატაძის მონოგრაფია **„სახელმწიფოს პოსტკრიზისული სტრატეგია“** ფუნდამენტური ეკონომიკური პროფილის ნაშრომია, იგი არსებითი შენაძენია ქართული ეკონომიკური მეცნიერებისათვის, ხელისუფლებისათვის, მკვლევარებისა და სტუდენტებისათვის. წარმოდგენილი მონოგრაფია თავისი მასშტაბით, სიღრმით და აქტუალობით ერთ-ერთი საუკეთესოა ბოლო პერიოდის ქართულ ეკონომიკურ ლიტერატურაში, მომავალში მისი გაგრძელება მნიშვნელოვანი იქნება არა მხოლოდ ეროვნული მეცნიერებისთვის, არამედ გლობალური ეკონომიკური კვლევებისა და ერთობლივი სახელისუფლებო-სამეცნიერო აქტივობებისთვის. ვულოცავთ ქალბატონ მარინას წარმოდგენილი მონოგრაფიის გამოცემას და ახალ წარმატებებს ვუსურვებთ სახელმწიფოს ეკონომიკური არსის მეცნიერული შესწავლის მიმართულებით.

რუსუდან ქუთათელაძე
ემდ, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი